
ACTIVA KAJKAVIANA †ERNESTA FIŠERA U ČASOPISU KAJ I KAJKAVSKOM SPRAVIŠČU

Božica Pažur, Zagreb

Kajkaviana fischeriana i u časopisu *Kaj*, kao i u *Kajkavskom spravišću*, društvu za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti iz Zagreba, *Kajevu* nakladniku, dokazuje se višestruko: književno i književnopovijesno-analitički, antologičarski, urednički i kulturološki.

Ernest Fišer (1943. – 2024.) bio je član Kajkavskoga spravišća od rujna 1977. godine, skoro pet desetljeća (!), a u više mandata i njegovih upravnih tijela.

Suradnju s časopisom *Kaj*, isprva „časopisom za kulturu i prosvjetu“ – kako je glasila podnaslovna odrednica za prvog njegovog urednika i požrtvovnog osnivača 1968. godine Stjepana Draganića – Ernest Fišer započinje u br. 11/1975. (godištu 8.), još u prvom, dakle, desetljeću izlaženja i Draganićeve, upravo povijesnog, urednikovanja. Riječ je o tekstu *O pjesničkom modernitetu Stanislava Petrovića* (uz izbor). Posljednji tekst u *Kaju* objavio je u godištu 52., br. 5-6/2019. – Nagrada „Katarina Patačić“ Goranu Gatalici za najbolju kajkavsku knjigu 2018. godine – a takoreći nedavno, 2021., izvan Kaja, u jednoj od biblioteka Kajkavskoga spravišća *Artistica* (knj. 3) i posvetnoj monografiji *Hommage à Rabuzin* (u povodu 100. obljetnice umjetnikova rođenja) pjesmu *Rabuzinovo sunce*.

U višedesetljetnom suradničkom kontinuitetu, valja izdvojiti i Fišerov **urednički** doprinos *Kaju*, kojemu je bio glavni i odgovorni urednik poslije Ive Kalinskoga: od 1991. do kraja 1993. zalažući se za uobičajenu časopisnu rubričnu organiziranost. Za trogodišnjeg Fišerovog urednikovanja, prijašnji nazivi Draganićevih, osobito Kalinskijevih tematskih brojeva, serijala, tematskih okosnica/cjelina, pretvoreni su u nazive rubrika, a časopis precizira podnaslovnu odrednicu u : „časopis za književnost, umjetnost, kulturu“. Također, u ime kontinuiteta, Fišer i dalje ostaje u *Kajevu* uredništvu.

Prema temeljito uređenoj Bibliografiji časopisa *Kaj* od 1968. do 2010., te u nastavku od 2011. do 2018., u skladu s koncepcijom i raznolikošću časopisa – koju je izradila *Marija Roščić Paro* – svojevrsnu Fišerovu „bibliografiju kajkavijanu“ u *Kaju* čine 33 bibliografske jedinice, objavljeni tekstovi na 396 stranica B5 formata. Dodaju li se tome (iz posebnih bibliotečnih izdanja Kajkavskoga spravišča) spomenuta posvetna pjesma Rabuzinu, te separatno izdanje *Barokni iluzionizam Ivana Rangera* (1978.), broj objavljenih jedinica povećava se na 35, a stranica na 413.

Najzanimljivija je i najsloženija, opsegom najveća, a „samo“ jedna bibliografska jedinica (čak 266 stranica) – Fišerova *Antologija hrvatskoga dječjega kajkavskoga pjesništva*, kao časopisno izdanje (*Kaj*, godište 9., br. 3-5/1976.). Ta jedinstvena antologija („pa makar i prva takva u svijetu“ – prema riječima njezina sastavljača Ernesta Fišera), kao što smo višeput naglašavali, višestruko je usustavljena i selektivna donoseći – osim 252 izabrane kajkavske pjesme dječjih autora s cjelokupnoga kajkavskoga govornog područja – znanstveni instrumentarij koji i ne bismo očekivali: među ostalim, prvu *cjelovitu* suvremenu *dječju bibliografiju kajkavianu*. Bibliografija se odnosi na razdoblje od 1967. do 1976., temeljeći se na onodobnim izborima, zbornicima, periodicima, a uz *Uvodne pripomene sastavljača* dopunjena je indeksom uvrštenih autora i rječnikom manje poznatih riječi. Izuzetna je vrijednost sastavljačeva Predgovora „Uprizorenje hrvatskog dječjeg kajkavskog stvaralaštva“ na respektabilnih 36 stranica. Metodologijom i erudicijom Fišerova antologija može se mjeriti s onom Mladena Kuzmanovića, „Antologijom novije kajkavske lirike“, objavljenom također kao *Kajevo* izdanje godinu ranije, br. 3-5/1975.

Raznolikost drugih tekstova Ernesta Fišera u časopisu *Kaj* potvrđuje i raspon njegovih autorskih kompetencija: od književne pjesničke (prije svega u originalnom žanru *kajkavske pjesme u prozi*), do književno-kritičke u više stručnih studija, eseja i osvrtu, sve do povijesti umjetnosti, likovnosti.

Raznolike, dakle, tekstove Fišer objavljuje unutar *Kajevih* tematskih cjelina, panorama, izbora, a prije svega *rubrika* – iskazujući u njima, među ostalim, svoj znanstveni/teorijski doprinos periodizaciji i tipologiji suvremenoga kajkavskoga pjesništva (npr., od kajkavskog „semantičkog shematizma“ do „semantičkog sintetizma“), kakav nalazimo u kasnijoj njegovoj knjizi ogleđa i studija *Dekantacija kajkaviana* (1981.).

Prvi pjesnički opus, ciklus kajkavskih pjesama u prozi *Zlamenke iliti rieč človečja*, Fišer objavljuje u prvom dvobroju desetoga godišta *Kaja*, br. 1-2/1977. – upravo onaj ciklus kojim godinu kasnije (1978.) započinje njegova glasovita zbirka *Morje zvun sebe*, **prva objavljena kajkavska zbirka pjesama u prozi u suvremenoj kajkavskoj književnosti**.

Fišerova je kajkavska poezija, dostojanstvenim izborom od deset pjesama, također u časopisnom *Kajevu* izdanju, zastupljena u Antologiji hrvatskoga kajkavskoga pjesništva Jože Skoka *Ogenj reči* (godište 19., br. 4-6/1986.): *Morje zvun sebe; Čakovečki nocturno; Rieč goreča; Macbeth na fajruntu; Znovič; Hiža brez dece; Post scriptum; Zlamenke iliti rieč človečja* (1, 4, 5, 6, 9, 10); *Misel; Na križopotju*.

Izvadak iz bibliografije svih objavljenih tekstova Ernesta Fišera u časopisu *Kaj* donosimo u **dodatku** ovom kratkom pregledu, i to iz Bibliografije časopisa *Kaj*, 1968. – 2010. (*Kaj* 3-4/2011.), te u nastavku od 2011. do 2018. (*Kaj* 5-6/2020.) – čija je autorica/priredivačica Marija Roščić Paro.

Časnoj Autorovoj životnoj *80-letnici* uredništvo časopisa *Kaj* pridružilo se prošle godine ispunjenom cijelom rubrikom *Suvremena kajkavska književnost*, prije svega, filozofijskom studijom Marijana Varjačića o poetici kajkavskih pjesama Ernesta Fišera (*Čudo jezika : Glosa uz kajkavsku liriku Ernesta Fišera*), reprezentativnim pjesničkim izborom naslovljenim *Metafizična čkomina povsud*, te primjerenim životopisom (*Kaj*, 56. godište, br. 3-4/2023.).

Nažalost, ovogodišnji svezak *Kaja* 3-4/2024. inmemorijsko je slovo našem †Ernestu Fišeru - književniku, pjesničkom bardu, uredniku, novinaru, antologičaru, književnom povjesniku - višedesetljetnoj duši Kajkavskoga spravišča i *Kaja*.

(*Iz izlaganja sa znanstvenoga kolokvija uz 80. obljetnicu života Ernesta Fišera u Matici hrvatskoj, u Zagrebu, 9. travnja 2024.*)